

A Pécsi Ítéltábla a dr. Pap Gábor ügyvéd (címe) által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Ádám Sándor ügyvéd (címe) által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2019. április 25. napján kelt 4.P.20.612/2018/14. számú ítélete ellen a felperes által 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget, valamint az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására - 74.000 (hetvennégyezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és az alperes jogelődje, a **L Zrt.** (a továbbiakban alperes) között 2009. június 26. napján ... szám alatt kölcsönszerződés jött létre. A kölcsönt az alperes egy **P** típusú személygépjármű megvásárlása céljából vette igénybe. Az egyedi szerződés szerint a kölcsön összege 900.000 forint, a rendszeres havi törlesztőrészlet 96x17.244 forint, az összes törlesztőrészlet 1.655.424 forint, a THM 19,78%, a kölcsön mértékadó devizaneme CHF (svájci frank), a felperes által választott elszámolási mód a fix konstrukció. A felperes kölcsönbe vevőként úgy nyilatkozott, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező opciós- és adásvételi szerződésben, valamint a .../2008.11.01. számú Üzletszabályzatban (a továbbiakban üzletszabályzat) foglaltakat megismerte, megértette, és azokat a nyilatkozat aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el.

A felek a kölcsönszerződéshez kapcsolódóan annak elválaszthatatlan részeként a kölcsönszerződéssel érintett gépjárműre 2008. december 15. napján opciós szerződést kötöttek.

Az elsőfokú bíróság ismertette az üzletszabályzat felek perbeli jogvitája szempontjából releváns rendelkezéseit.

Az üzletszabályzat I/7. pontja szerint havi fix konstrukció esetén amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a kölcsönbe vevővel a kamatváltozás és árfolyamváltozás I. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli árfolyam esemény. Az I/22. pont szerint árfolyam: a **T Zrt.** által a mértékadó devizanemre, „MTB Deviza árfolyamon” jegyzett hivatalos, forintban kifejezett árfolyam, míg az I/24. pont úgy rendelkezik,

hogy mértékadó árfolyam a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötté napján. Az I/25. b.) pont szerint Kamatváltozás II. (Árfolyamváltozás) a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet: Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x (fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam / mértékadó árfolyam) - 1.

A felperes a szerződéskötés napján aláírt egy úgynevezett kockázatfeltáró nyilatkozat a deviza alapú hitelekhez elnevezésű nyomtatványt. Ebben tájékoztatást kapott arról, hogy mivel deviza alapú hitelt forintban törleszt, számolnia kell az árfolyamkockázattal is, a törlesztőrészlet ugyanis devizában van meghatározva, amely ezután forintra kerül átszámításra. Árfolyamkülönbözet keletkezik, ha változik az adott deviza forinthez viszonyított árfolyama a szerződéskötéskor érvényes mértékadó árfolyammal szemben, azaz árfolyamkülönbözettel a mértékadó árfolyam és az esedékesség napján jegyzett deviza-forint eladási árfolyam eltérése esetén kell számolnia. Felhívták a figyelmét arra is, hogy egy deviza árfolyamának jövőbeni változása kiszámíthatatlan. A felperest írásban arról is tájékoztatta az alperes, hogy a L által alkalmazott T deviza vételi és eladási árfolyam megtekinthető a www.t.hu <<http://www.t.hu>> honlapon a devizaárfolyam alatt, és arról más módon is tájékozódhat, továbbá a futamidő változása következtében a díjakban fizetett tőke és kamat aránya módosul.

A fenti nyilatkozatban nemcsak az árfolyam, hanem a kamatkockázatról is tájékoztatást kapott a felperes, amelyet saját kezűleg írt alá azzal, hogy a finanszírozás kockázatairól világos tájékoztatást kapott, a kockázati összetevőket ismeri és a hitelt ennek ismeretében is fel kívánja venni.

A kereskedésben tanú - a szállító cég kültagjaként eljáró hitelügyintéző - a hitelezéssel kapcsolatban külön szóbeli tájékoztatást a devizahitelezésben rejlő veszélyekről nem adott.

A felperes többször módosított keresetében kérte a kölcsönszerződés és az ahhoz kapcsolódó opciós szerződés érvénytelenségének megállapítását, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását azzal, hogy a jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a felek közötti elszámolás alapján összegeként fennálló tartozása - a hitelező által nyilvántartott összeggel szemben - 146.102 forint. A kölcsönszerződés érvénytelenségét elsődlegesen arra alapította, hogy az árfolyamkockázat teljes körű viselésére vonatkozó szerződési feltétel a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt tisztességtelen, amely miatt a teljes szerződés semmis. E kereseti kérelmét azzal a hivatkozással is alá kívánta támasztani, hogy az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé, mert azok megismerését az alperes nem biztosította a számára. Álláspontja szerint a szerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban Hpt.) 213.§ (1) bekezdés a) és b) pontjai alapján is semmis, mert nem tartalmazza a szerződés tárgyát - a kölcsön CHF-ben számított összegét - és a THM mértékét sem. Az opciós szerződés érvénytelenségét arra figyelemmel állította, hogy mint járulékos szerződés, osztja a kölcsönszerződés sorsát.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés pontosan tartalmazza annak tárgyát, mert a kölcsönt ugyan forintban határozták meg, de a szerződés egyéb rendelkezéseiből egyértelmű, hogy a kölcsön devizában került megállapításra. A deviza összeg pedig a szerződésben meghatározott árfolyamra figyelemmel kiszámítható, a THM mértékét pedig a szerződés pontosan tartalmazza. Hangsúlyozta, hogy a tájékoztatási kötelezettségének a kockázatfeltáró nyilatkozatban eleget tett, a nyilatkozat és a szerződés rendelkezései, valamint a

szerződés részévé vált üzletszabályzat - különösen annak V.5. pontja - alapján a felperes számára világosnak és érthetőnek kellett lennie az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltételnek.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felperest marasztalta 63.000 forint perköltségben. Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felek között fogyasztói szerződésnek és egyben fogyasztási kölcsönszerződésnek minősülő deviza alapú kölcsönszerződés jött létre. Megállapította, hogy az üzletszabályzat a felek szerződésének részévé vált, mert a szerződés 3. pontjába foglalt nyilatkozatával a felperes elismerte annak átvételét, megismerését és elfogadását. Kifejtette, hogy a szerződés a felperes álláspontjával szemben tartalmazza annak tárgyát, mert pontosan meghatározta a kölcsön összegét forintban, és az annak CHF-ben kifejezett összege a szerződés rendelkezései alapján a 6/2013. számú és az 1/2016. számú Polgári jogegységi határozatokban foglaltak szerint pontosan kiszámítható volt. A kölcsönszerződésben a THM mértéke az üzletszabályzatban bemutatott számítás szerint szerepel, ezért az a Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pont alapján sem érvénytelen. Alaptalannak találta a tájékoztatási kötelezettség elmulasztására alapított hivatkozást, és az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelensége miatt a szerződés érvénytelenségét nem találta megállapíthatónak. A felperes részletes, minden körülményre kiterjedő kockázatfeltáró nyilatkozatot írt alá, amely alapján egyértelmű lehetett a számára, hogy az árfolyam változásából eredő kockázat fennáll, a kedvezőtlen irányú változás kockázata őt terheli és mindez megnövelheti az általa az alperesnek teljesítendő ellenszolgáltatás összegét. A kölcsönszerződés tartalmát, annak 8. pontját és az üzletszabályzat V.5. pontját a kockázatfeltáró nyilatkozattal együtt értékelve arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes a Hpt. 203.§ (6) és (7) bekezdésének, továbbá a Kúria 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatában foglaltaknak megfelelően adott tájékoztatást az árfolyamkockázatról. Mivel a kölcsönszerződés érvénytelensége nem volt megállapítható, az ahhoz kapcsolódó opciós szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet is elutasította az elsőfokú bíróság.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, amelyben annak megváltoztatását és keresetének teljesítését kérte. Fellebbezésének indokolásában továbbra is vitatta, hogy az üzletszabályzat a szerződés részévé vált, ezáltal viszont az árfolyamváltozás kockázatairól nem kapott az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletében írt követelményeknek is megfelelő tájékoztatást. E körben kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság személyesen nem hallgatta meg, nem teljesítette további bizonyítási indítványait (okirati tanú idézése), a kihallgatott tanú vallomását és a Konzultációs Testület 2019. április 10-én tartott üléséről kiadott tájékoztató tartalmát figyelmen kívül hagyta. További fellebbezési hivatkozása szerint a kölcsönszerződésben nem határozták meg, hogy a kölcsön folyósításának időpontjában mennyi a kölcsön forint összegéhez képest számított svájci frank ellenértéke, az a szerződés rendelkezései alapján nem volt pontosan kiszámítható, így a szerződés a Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja alapján is semmis. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés a Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontjának sem felel meg, abban a THM mértéke nem megfelelően került megállapításra, azonban részletesebb érvelést e körben nem adott elő.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, annak helyes indokaira utalt.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság helyes ítéleti tényállást állapított meg, és megalapozott jogi indokolással helyes döntést hozott.

Helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a kölcsönszerződés egyedi feltételeihez mellékelt általános szerződési feltételek [... 2008.11.03. számú üzletszabályzat] a szerződés részévé váltak. Ehhez ugyanis az 1959. évi Ptk. 205/B.§ (1) bekezdése szerint arra volt szükség, hogy az alperes lehetővé tegye a felperes számára annak megismerését és azt a felperes elfogadja. A perbeli kölcsönszerződés aláírásával a felperes elismerte az üzletszabályzatban foglaltak megismerését, megértését és elfogadását, amit az is alátámaszt, hogy az üzletszabályzatot alá is írta. Nem fogadható el az a keresetlevélből kitűnő álláspont, hogy mivel az alperes tájékoztatása nem terjedt ki az üzletszabályzat tartalmára, nem volt lehetősége arra, hogy annak rendelkezéseit az alperessel egyedileg megvitassa vagy abba bármilyen módon beleszólása legyen, a feltételek nem válhattak a szerződés részévé. Az általános szerződési feltételek lényegi tulajdonsága éppen az, hogy azokat a szerződő felek egyedileg nem tárgyalják meg, ennek ellenére a szerződés részét képezik, amennyiben az alkalmazójuk lehetővé tette, hogy a másik fél azok tartalmát megismerje, és ha a feltételeket kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Ahhoz, hogy az általános szerződési feltételek a szerződés részévé váljanak, nincs szükség arra, hogy alkalmazójuk további szóbeli tájékoztatást nyújtson, az általános szerződési feltételeket elfogadó szerződő fél figyelmét felhívja annak jelentőségére. A felperes valójában nem az üzletszabályzat megismerésének lehetőségét, hanem az annak tartalmára vonatkozó szóbeli tájékoztatást hiányolta, az általános szerződési feltétel ilyen minősítését fogalmilag kizáró egyedi megtárgyalás ténye a perben azonban fel sem merült, az alperes együttműködési kötelezettsége pedig nem terjedhetett ki arra, hogy az általa alkalmazott általános szerződési feltételeket erre irányuló kérés hiányában külön elmagyarázza.

Mindezek alapján az 1959. évi Ptk. 205/B.§ (1) bekezdése szerinti feltételek - a megismerhetőség biztosítása és a felperes általi kifejezett elfogadás - teljesülése folytán a felek kölcsönszerződésének részévé vált az üzletszabályzat, így az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségét és a szerződés tartalmát az egyedi kölcsönszerződés és az üzletszabályzat rendelkezéseinek az egybevetésével kellett vizsgálni.

A felperes fellebbezése az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás elmaradása, illetve a kockázatfeltárás hiánya miatti érvénytelenség megállapítására irányuló részében az elsőfokú ítélet helyes indokai folytán megalapozatlan. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a perbeli esetben nem csak az egyedi kölcsönszerződés, illetve a szerződés részévé vált üzletszabályzat egyes rendelkezései szolgáltak tájékoztatásként az árfolyamkockázat kérdésében, ugyanis a felperes külön íven szövegezett, a Hpt. 203.§ (6) és (7) bekezdésének mindenben megfelelő kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírt. Az alperes elegendő tájékoztatást nyújtott a tájékozott és megalapozott döntéshez, az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltétel nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem tényleges tartalma vonatkozásában és érthető volt, abból az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó felismerhette, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, és értékelhette ennek a pénzügyi kötelezettségére gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is (az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélete 3. pontja). Kiemeli azt is a másodfokú bíróság, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás a felperes álláspontjával szemben nem csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban (pl. általános szerződési feltételek, üzletszabályzat, hirdetmény) szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján, mert az alperes a 2/2014. Polgári jogegységi határozat tartalmának megfelelően bizonyította, hogy a felperes a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, ezért azt úgy kellett értékelni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti

érvénytelenség körében is. Annak vizsgálata során, hogy a kölcsönszerződés megfelel-e a felhívott jogszabályi rendelkezésnek, abból kellett kiindulni, hogy a peres felek szerződése deviza alapú kölcsönszerződés, amelynek lényege, hogy a szerződés tárgyát, vagyis a hitelező által folyósítandó kölcsön összegét és az adós tartozását, azaz a törlesztőrészek összegét egyaránt devizában határozzák meg, így az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és a törlesztésére pedig forintban kerül sor, azaz az ún. kirovó és lerovó pénznem eltér egymástól: a kirovó pénznem deviza, a lerovó pénznem pedig forint. A felek a kölcsönszerződés megkötésekor a kölcsönösszeg meghatározása során két módot választhattak, vagy az érintett devizanemben jelölték meg pontosan a kölcsön összegét - ebben az esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függött a kölcsönként folyósítandó forint összeg, vagy azt a forint összeget határozták meg, amelynek a folyósításkor alkalmazandó árfolyamon adott devizanemre átszámított összege az adós kirovó pénznemben meghatározott tartozása. A 6/2013. számú Polgári jogegységi határozat III/2. pontja szerint mindkét meghatározás alkalmas a tartozás egyértelmű meghatározására. Ennek megfelelően foglalt állást a Kúria az 1/2016. számú Polgári jogegységi határozat 1. pontjában úgy, hogy a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével.

Ezzel ellentétés következtetés nem vonható le az Európai Unió Bírósága C-126/17. számú ítéletéből sem, mert aszerint sem kizárt, hogy a felek a kölcsönszerződés kirovó pénznemben meghatározott összegét ne határozott összegben jelöljék meg, hanem az irányadó árfolyamtól tegyék függővé. Ebben az esetben a szerződés megfelel a 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikk (2) bekezdésének és 5. cikkének, ha a ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszerei, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható, a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára is értelmezhető.

A perbeli szerződés a fenti követelményeknek megfelel, annak 1. pontja egyértelműen rögzíti a lerovó pénznemben folyósítandó kölcsön összegét 900.000 forintban, a 7. pontja meghatározza a kirovó pénznemet CHF-ben. Az üzletszabályzat rendelkezik az átváltás módjáról, meghatározza az alkalmazandó árfolyamot, és kimondja azt is, hogy a számítást a mértékadó devizanem vételi árfolyamán kell elvégezni az egyedi kölcsönszerződés létrejötte napján. Az egyedi kölcsönszerződésben forintban meghatározott kölcsönösszeg az üzletszabályzat I.22. és 24. pontjai alapján egyszerű matematikai művelettel kiszámítható volt devizában is. Mivel a felek szerződése biztosítja a kirovó pénznemben meghatározott és folyósított összeg lerovó pénznemre történő átváltását, ezért a Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti követelmény teljesült, ezt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg.

A felperes fellebbezési álláspontja szerint a kölcsönszerződés azért ütközik a Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontjába, mert az abban feltüntetett THM százalékos mértéke nem megfelelően került meghatározásra. E jogszabály szerint azonban a szerződés semmisségét az eredményezi, ha nem tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, az annak számítása során figyelembe nem vett egyéb - esetleges - költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést. A semmisség oka tehát a jogszabály rendelkezéséből következően a THM éves százalékos mértéke, valamint az annak számítása során figyelembe nem vett egyéb költségek feltüntetésének a hiánya. A felperes azonban

nem ezekre a körülményekre hivatkozott, hanem arra, hogy a kölcsönszerződésben a THM mértéke nem megfelelően került meghatározásra, ami nem eredményezheti a Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontja szerint annak semmisségét. A kölcsönszerződés érvénytelenségének hiányában az opciós szerződés érvénytelensége - a szerződés felperes által hivatkozott járulékos jellegére figyelemmel - ugyancsak nem volt megállapítható.

A felperes bizonyítási eljárásra vonatkozó kifogásai kapcsán a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a személyes meghallgatás szükségességének kérdésében az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem tartalmát és a bizonyítás lehetőségeit mérlegelve, belátása szerint dönt. A perbeli esetben a felperes személyes meghallgatását az akadályozta, hogy tanú kihallgatásával egyidejűleg kívánt nyilatkozatot tenni, a kitűzött tárgyaláson azonban szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg. Ettől függetlenül a perben nyilatkozatait akadálytalanul megtehetette, azokat az eljáró bíróságok értékelték. A kölcsönszerződést okirati tanúként aláíró **S Z** tanúkénti idézését a felperes valóban indítványozta, a bíróság felhívása ellenére idézhetőségi címét azonban nem jelentette be, a tanú kihallgatását ezért ebből az okból nem foganatosíthatta az elsőfokú bíróság. A másodfokú bíróság csak utal arra, hogy a felperessel a kölcsönszerződés kapcsán ügyintézőként a tanúként kihallgatott tanú tárgyalt, a szerződést csupán aláíró okirati tanútól a perben releváns körülményekre nem is volt várható jelentős nyilatkozat.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes az 1952. évi Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes részéről felmerült másodfokú perköltséget, amely a képviselőt ellátó ügyvéd munkadíjából áll. Ennek összegét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R) 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján állapította meg, és azt a másodfokú eljárásban kifejtett képviselői tevékenységgel arányban a R.3.§ (6) bekezdése alapján mérsékelte. A személyes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési illetéket a felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján köteles az államnak megfizetni.

Pécs, 2019. november 7.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Vogycska Petra s.k. bíró